

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

**СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

УДК 373.2.043.2 – 056.2\3 – 044.332

СЛИЗЬКОУХА О.О.

спеціаліст I категорії, практичний психолог

Комунального закладу «ДНЗ №7 Вінницької міської ради»

The urgency of the problem of psychological research of the process of adaptation of children with special educational needs to preschool education is primarily due to the fact that the number of children in need of special attention is growing steadily. There are more than 1 million children with special educational needs in Ukraine, which is 12% of the total number of children in the country. Inclusion is based on an ideology that excludes any discrimination against children, which ensures equal treatment of all people, but creates special conditions for children with special needs. The education of children with special needs is based on the principles of balanced pedagogy, the effectiveness of which is confirmed and from the use of which all children benefit. It assumes that diversity between people is a natural phenomenon.

Keywords: *inclusion, adaptation, social adaptation, preschool education institution, preschoolers, special educational needs.*

Життя людини від самого початку і до кінця є адаптацією до середовища.

Метою статті є теоретичне обґрунтування ефективних форм психологічного супроводу дітей з ООП в період адаптації до ЗДО. Прийшовши до закладу дошкільної освіти, малюк потрапляє в нові соціальні умови, зустрічається з новим середовищем, змінює звичний розклад та спосіб життя.

Психологічне забезпечення процесу адаптації дітей з особливими освітніми потребами до дошкільного закладу передбачає, в першу чергу, глибокі знання індивідуально – психологічних особливостей дітей з особливими освітніми проблемами. Емоційна рівновага цієї категорії вихованців перш за все досягається за умов, коли під час розмови дорослий сідає на одному рівні з дитиною, щоб вона могла дивитися йому у вічі, і розмова була довірчою, та відбулося зняття нервово-психічного напруження завдяки дотикам (повільно та ніжно бере руки вихованця у

свої руки і при потребі їх гладить). Під час бесіди приємний голос дорослого справляє заспокійливий, пом'якшуючий ефект на вразливу психіку дитини з ООП, особливо в період адаптації. Діти з ООП дуже чутливі, емоційно і тонко відчують, коли дорослий ставиться прихильно до їх почуттів, думок. Тому вихованців заспокоюють підбадьорливі коментарі, наприклад: «Мені подобається, як ти використав жовтий колір у своєму малюнку», «Ой, я бачу, що в тебе багато ідей», «Молодець, добре міркуєш!» тощо[2].

Розвиток емоційної сфери дошкільників з особливими освітніми потребами відбувається завдяки розширенню уявлень малюків про світ людських почуттів: радості, інтересу, подиву, горя, презирства, страху, провини, сорому, заздрості, жадібності, прикrostі, гніву. Важливим аспектом співіснування в колективі ровесників є вміння дітей адекватно реагувати на подію, вчинок, результат діяльності. Закономірно, що дорослий має

вправляти дітей дошкільного віку в умінні правильно переживати як перемогу, так і програш, формувати помірковане ставлення до труднощів, оптимістичне ставлення до необхідності їх долати. Зміст психологічної роботи, спрямованої на забезпечення емоційної рівноваги вихованців з особливими освітніми потребами, включає виховання сили волі дошкільнят, корекцію їхніх проявів довільної поведінки.

Важливим моментом у створенні комфортних умов перебування дітей з ООП в закладі дошкільної освіти є надання їм можливості періодично розвантажуватися, розслаблятися, знімати психологічну напругу. Для цього можна використовувати ізотерапію (ігри у «клякси»), ігри з папером, елементи пісочної терапії, що сприяють зняттю психологічного напруження, релаксації. Для зняття агресії, звільнення від негативних емоцій можна боксувати гумову грушу або використовувати елементи танцювальної терапії.

Отже, важливим чинником полегшення адаптації дітей з ООП до умов ЗДО є забезпечення їх емоційної рівноваги. Пріоритетна роль у цьому питанні належить практичному психологу.

Прийшовши до закладу дошкільної освіти, малюк потрапляє в нові соціальні умови, зустрічається з новим середовищем, змінює звичний розклад та спосіб життя.

Психологічне забезпечення процесу адаптації дітей з особливими освітніми потребами до ЗДО передбачає, в першу чергу, глибокі знання індивідуально – психологічних особливостей дітей з особливими освітніми проблемами. Емоційна рівновага цієї категорії вихованців перш за все досягається за умов, коли під час розмови дорослий сідає на одному рівні з дитиною, щоб вона могла дивитися йому у вічі, і розмова була довірчою, та відбулося

зняття нервово – психічного напруження завдяки дотикам (повільно та ніжно бере руки вихованця у свої руки і при потребі їх гладить). Під час бесіди педагог не повинен говорити голосно, адже дитина здебільшого прихильно реагує на нормальний, а не гучний тон. Приємний голос справляє заспокійливий, пом'якшуючий ефект на вразливу психіку дитини з ООП, особливо в період адаптації.

Корекційно – розвивальна робота передбачає наявність у таких дітей певних резервних можливостей, які слід визначити і використати. Великого значення набуває знаходження зони найближчого розвитку дитини, а також пошук тих психологічних шляхів і способів, які дають можливість розширити і реалізувати зону актуального розвитку.

Діти з особливими потребами – це досить складний, своєрідний контингент. Їх відрізняє ряд особливостей, головна з яких полягає в тому, що результатів їх навчання і виховання педагоги чекають досить довго, діти не дають «зворотного зв'язку», з причини органічного ураження головного мозку і як наслідок – порушення пізнавальної діяльності. Для того щоб отримати результат, педагогам необхідно використовувати в своїй роботі різні методи і прийоми навчання і виховання. Ми конкретніше зупинилися на деяких видах арт – терапії [3; 48].

Одним з методів арт – терапії є казкотерапія [5].

Казка має колосальний коригуючий вплив на емоційну сферу дітей з особливими потребами. Казка не тільки навчає їх переживати, радіти, співчувати, сумувати, а й спонукає до мовленнєвого контакту. Таким чином, її значення розширюється до поняття «соціальна адаптація», а значить казка відіграє важливу роль у корекції і

компенсації аномалій розвитку, підготовці дітей з особливими потребами до життя і праці.

Емоції особливих дітей нестійкі, мінливі. На одне і те ж щодня повторюване явище, дію вони можуть реагувати по – різному. Тому необхідно перед розповіданням казки створити позитивний емоційний настрій, заспокоїти дитину, ввести її в стан таємничості, чарів, зацікавленості.

«Особливі» діти дуже довгий час не розуміють емоційних станів, зображених на картинках. Тому рекомендується постійно використовувати невеликі потішки, вірші, що відображають емоційні стани персонажів казок на картинках [6].

Пісочна терапія – метод, що сприяє врівноваженню емоційного стану дітей з особливими освітніми потребами. Ігри з піском позитивно впливають на емоції і є чудовим засобом розвитку дітей, пісок «заземлює», забирає негативну енергію, вселяє мир та спокій в душу дитини.

Один із напрямів використання елементів пісочної терапії є запрошення декількох дітей (2 – 3) до ігор в пісок. Пропонується пограти за допомогою фігурок в гру «На прогулянці» або «Граємо в групі» – створюємо проблемну ситуацію, наприклад «не можу знайти відерце», «хочу в туалет» та пропонуємо дітям знайти вихід з ситуації. Як правило, одна дитина вже точно знає, що робити» так, граючи у пісок, діти навчаються просити про допомогу, а паралельно розвиваються їх комунікативні навички.

Отже, пісочна терапія є таким методом, який дозволяє підвищити адаптаційні можливості дитини, зменшує психоемоційне напруження, розвиває комунікативні навички, створює позитивний образ дитячого садка.

Ігрова терапія – ще один метод полегшення процесу адаптації дітей з ООП до закладу дошкільної освіти. Сенс гри полягає в розвитку всіх психічних функцій дитини. Гра вчить, формує, змінює, виховує, веде за собою розвиток і створює зону найближчого розвитку дитини [4; 62].

За допомогою ігрової терапії відбувається програвання стресових ситуацій, моделювання нових, тренінг емоцій, зняття затисків, залучення дитини до соціальної взаємодії. Її метою є виявлення творчого потенціалу, здібностей, вона сприяє розвитку психічних функцій, розширенню спектру спілкування, підвищенню соціальної активності, розвитку комунікативних навичок, виробленню активної життєвої позиції.

Елементи ізо – терапії у роботі практичного психолога викликають у дітей позитивні емоції. Ця робота мобілізує творчий потенціал дітей, створює сприятливу та довірчу атмосферу в дитячому колективі. Ізо – терапія дуже важлива для дітей з особливими освітніми потребами, оскільки допомагає їм боротися з труднощами, розслаблятися, соціалізуватися. Фундаментом такого сприяння полегшенню адаптації є використання колірної системи. Після того, як буде виконаний малюнок, психолог може побачити, які кольори використовуються дитиною найчастіше. Це і буде сигналом в характеристиці емоційного стану дитини. Крім того, що ізо – терапія дає можливість провести діагностику психічного стану дитини, вона дає можливість розкрити художні її здібності [1].

Результат використання ізо – терапії в процесі адаптації дітей з ООП до ЗДО:

- Відчутна стабілізація емоційного стану дітей, створення передумов для регуляції емоційних реакцій;

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

- Соціальна адаптація в групі однолітків, впевненість у власних силах, позитивне ставлення до себе;
 - Полегшення процесу комунікації з однолітками і дорослими;
 - Можливість невербального контакту з дітьми з ООП, подолання комунікативних бар'єрів і психологічних захистів;
 - Зміцнення дрібної моторики рук;
 - Розширення словникового запасу.
- Отже, в даній статті, у відповідності з поставленою метою було вивчено та обґрунтовано ефективні форми психологічного супроводу дітей з ООП в період адаптації до ЗДО. Було розглянуто теоретичні питання, що стосуються адаптації дітей з особливими освітніми потребами до дошкільної установи, проаналізовані та обґрунтовані психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до закладу, елементи арт – терапії у роботі практичного психолога як засіб забезпечення процесу адаптації дітей з особливими освітніми потребами до дошкільного закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Арт-терапия для детей дошкольного возраста. Режим доступа: <http://vseostresse.ru/emocionalnye-narusheniya/metodypsixoterapii/art-terapiya-dlya-detej.html>
2. Бережнова Л. И. Предупреждение депривации в образовательном процессе: монографии.- СПб.: Изд-во РГПУ им.А. И. Герцена, 2000г.
3. Воронова Е. Г., Харлампиева С. Я., Шейко Н. Адаптация детей с ОВЗ в группах компенсирующей направленности ДООУ [Текст] // Актуальные вопросы современной педагогики: материалы V Междунар. науч. конф. (г. Уфа, май 2014 г.). — Уфа: Лето, 2014.
4. Выготский Л.С. Игра и ее роль в психическом развитии ребенка // Вопросы психологии. 1966. № 6.
5. Защиринская О.В. Сказка в гостях у психологии. Психологические техники: сказкотерапия. - СПб.: Изд-во ДНК, 2001
6. Интеграция: поиск альтернатив; Шаг на встречу «особому» ребёнку.// Дошкольная педагогика, изд-во «Детство-пресс», № 2, 2002 г

*Стаття надійшла до редакції
8 листопада 2020*

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ НА ОСОБИСТІСТЬ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 373.2.015.31:82

СЕРГЕСЬВА З. П.

*старший викладач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії*

The article considers topical issues of preschool education regarding the use of fiction as an important means of shaping the personality of a preschool child. As well as the influence of literary works on the diverse development of preschoolers. The analysis of genre features of works and their use in the organization of speech-creative activity of preschool education institutions is carried